

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **Ing. M. L.**, bytom v K., zastúpeného JUDr. M. K., advokátom v M., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o **invalidný dôchodok**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č.k. 2Sd/265/2005- 92 z 29. januára 2008, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 29. januára 2008, č.k. 2Sd/265/2005- 92, v časti týkajúcej sa rozhodnutí odporkyne zo 6. mája 2006 a z 10. mája 2006, oboch č. X., **p o t v r d z u j e**.

Vo zvyšku napadnutý rozsudok **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutia odporkyne z 9. novembra 2007, zo 14. novembra 2007 a z 19. novembra 2007, všetky č. X., **z r u š u j e** a vec vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutia odporkyne, všetky vydané pod č. X., a to

- zo 6. mája 2006, ktorým podľa § 112 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte rozhodnutia len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) bolo zrušené jej rozhodnutie z 11. marca 2005 a súčasne vyhovené opravnému prostriedku v plnom rozsahu,

- z 10. mája 2006, ktorým podľa § 73, 112 ods.4 a § 293e zák.č. 461/2003 Z.z. bola navrhovateľovi zvýšená suma invalidného dôchodku od 5. decembra 2005 na 7.617,- Sk mesačne,

- z 9. novembra 2007, ktorým podľa § 263a zák.č. 461/2003 Z.z. a podľa § 29 zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej v texte len „zák.č. 100/1988 Zb.“) bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok od 9. januára 2007 v sume 8.207,- Sk mesačne, s tým, že v uvedenej sume je zahrnutá úprava podľa zák.č. 306/2002 Z.z. o zvýšení dôchodkov v roku 2002, o úprave dôchodkov priznaných v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia v znení zák.č. 639/2002 Z.z., zvýšenie podľa zák.č. 222/2003 Z.z. o zvýšení dôchodkov v roku 2003 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v oblasti sociálneho zabezpečenia a zároveň týmto rozhodnutím podľa § 82 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. a v súlade s opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 197/2007 Z.z. bol navrhovateľovi od 1. júla 2007 zvýšený invalidný dôchodok na sumu 8.720,- Sk mesačne,

- zo 14. novembra 2007, ktorým odporkyňa podľa § 263 ods.1, § 112 ods. 2, 6 a 8 zák.č. 461/2003 Z.z. v znení zák.č. 310/2006 Z.z. a § 55 zák.č. 100/1988 Zb. rozhodla o vyplácaní invalidného dôchodku navrhovateľovi od 9. januára 2007 v sume 8.207,- Sk mesačne a zároveň mu odňala od 20. januára 2008 čiastočný invalidný dôchodok,

- z 19. novembra 2007, ktorým odporkyňa podľa § 112 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z. zrušila svoje rozhodnutie zo 16. novembra 2006 o odňatí invalidného dôchodku navrhovateľovi a súčasne vyhovel jeho opravnému prostriedku v plnom rozsahu.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že odporkyňa pri vydávaní svojich rozhodnutí postupovala podľa ustanovení zák.č. 461/2003 Z.z. a zák.č. 100/1988 Zb. Zdôraznil, že zdravotný stav navrhovateľa bol v priebehu konania opakovane posudzovaný posudkovým lekárom posudkovej činnosti odporkyne so sídlom v Košiciach, ktorý svoje posudkové závery dostatočne presvedčivo odôvodnil s poukázaním na konkrétne lekárske nálezy a súd ich považoval za objektívne a úplné.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Odôvodnil ho v podstate tým, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci týkajúci sa predmetu sporu a dospel k nesprávnym právnym záverom, lebo doposiaľ zistený skutkový stav subsumoval pod správnu právnu normu, zák.č. 100/1988 Zb. a zák.č. 461/2003 Z.z., ale nesprávne argumentačne sa vysporiadal s ich ustanoveniami. Podľa názoru navrhovateľa krajský súd bral do úvahy skutočnosti, ktoré z výsledkov dokazovania nevyplývali a neprihliadal na skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané. Ďalej uviedol, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne, lebo súd právny záver v ňom uvedený riadne neodôvodnil, jeho konanie pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Z uvedených dôvodov napadol rozhodnutie krajského súdu v celom rozsahu podľa § 205 ods. 2 písm. a, b, f O.s.p. Navrhovateľ namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu, pretože pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza zo strany súdov do úvahy zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade hmotnoprávných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené, prípadne svojvoľné obmedzenie alebo odňatie. Odôvodnenie rozhodnutí súdov je súčasťou spravodlivého súdneho procesu zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa názoru navrhovateľa sa zistenia a konštatovania uvedené v rozsudku krajského súdu opierajú len o formálne posudzovanie obsahu lekárskeho správ – rozhodnutí posudkových lekárskeho komisií odporkyne, v ktorom sa používajú viaceré nesprávne, neúplné alebo právnomu stavu nezodpovedajúce údaje. Zdôraznil, že súd mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť ustálil na dolnej hranici 50% bez relevantného argumentačného vysporiadania. Uviedol tiež, že v predmetnom konaní je problematická otázka rozhodnutia, lebo ho nemožno preskúmať pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť. Preto v tomto prípade odvolací súd nebude objektívne schopný doplniť dokazovanie tak, aby napadnuté rozhodnutie potvrdil alebo zmenil, a preto je nevyhnuté rozsudok krajského súdu zrušiť, opierajúc sa o cieľ občianskeho súdneho konania vyjadrený v

§ 1 (zabezpečenie spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov. Ad hoc dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia uvedený pod písmenom h/ § 221 ods. 1 predpokladá, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a nevykonal dôkazy, ktoré by objektívne ozrejmili zhoršený zdravotný stav navrhovateľa. Tento dôvod je podľa navrhovateľa opodstatnený na zrušenie preskúmaného rozhodnutia, lebo tu nie je možné doplniť dokazovanie odvolacím súdom tak, ako to predpokladá § 213 ods.2 až 4. Preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil (§ 221 písm. h/ O.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu nepovažovala dôvody uvedené navrhovateľom za opodstatnené. Zdôraznila, že zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľa posúdili pre účely súdneho konania vecne príslušné orgány, pričom posudky boli vypracované po objektívnom posúdení výsledkov vyšetrení navrhovateľa a za jeho osobnej účasti. Vyhotovené posudky, ktoré sú logické a jednoznačné, boli okrem iného podkladom pre jej rozhodnutie, ako aj pre rozsudok prvostupňového súdu, ktorý navrhla potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne dôvodné.

Z podkladov administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že rozhodnutím odporkyne z 23. júna 1999 **bol navrhovateľovi priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 20. decembra 1998.**

Navrhovateľ si uplatnil u odporkyne 27. augusta 2004 nárok na invalidný dôchodok, ktorý žiadal priznať od 27. augusta 2004.

Odporkyňa o uvedenej žiadosti rozhodla 11.3.2005 tak, že ju zamietla podľa § 70 a § 263 ods.1 zák.č. 461/2003 Z.z.

Nárok na invalidný dôchodok je podľa § 70 ods.1 zák. č. 461/2003 Z.z. podmienený (okrem iného) invaliditou poistenca, teda tým, že poistenec pre dlhodobu nepriaznivú

zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1 zákona), pričom miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (§ 71 ods. 5 zákona).

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú (§ 71 ods. 6, 7 zákona).

Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je teda podstatnou otázkou vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti.

Podľa § 263 ods. 1 veta prvá zák.č. 461/2003 Z.z. invalidný dôchodok a čiastočný invalidný dôchodok, ktoré boli priznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, sa považujú po 31. decembri 2003 za invalidný dôchodok podľa tohto zákona v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003 a vyplácajú sa aj po tomto dni za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

V rámci konania o žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok posudkoví lekári, ktorí vyhotovovali posudky tak pred vydaním uvedeného rozhodnutia odporkyňou, ako aj po podaní opravného prostriedku (14. novembra 2005), na základe odborných nálezov zhodne za rozhodujúce zdravotné postihnutie u navrhovateľa označili obojstrannú koxartrózu III. štádia s tým, že mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z.z. určili v rozsahu 45 % (kapitola XV, oddiel G, položka 43.2, písm. b/).

Na základe nesúhlasu navrhovateľa so stanovenou mierou poklesu, ktorý doložil tiež lekársky nález z kardiologického vyšetrenie z 5. decembra 2005 – dokumentujúci zhoršenie srdcového ochorenia – krajský súd požiadal v rámci preskúmovacieho konania o doplnenie posudku. V doplnujúcom posudku z 5. apríla 2006 posudkový lekár už za rozhodujúce zdravotné postihnutie navrhovateľa označil chronickú ischemickú chorobu srdca f. sk. III. NYHA. Uvedenému postihnutiu zodpovedá miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa prílohy č. 4 k zák.č. 461/2003 Z.z. v rozpätí 50-60%, pričom u navrhovateľa

bola miera poklesu určená v rozsahu 50%. Posudkový lekár stanovenie dolnej hranice percentuálneho rozpätia odôvodnil tým, že podľa kardiologického nálezu funkčné štádium ochorenia bolo stanovené na základe subjektívnych údajov bez dokumentovania funkčných vyšetrení.

Vychádzajúc so záverov uvedeného posudku, odporkyňa vydala **6. mája 2006** rozhodnutie, ktorým navrhovateľom napadnuté rozhodnutie z **11. marca 2005** (o zamietnutí jeho žiadosti o invalidný dôchodok) zrušila s tým, že jeho opravnému prostriedku vyhovuje v plnom rozsahu.

Následne odporkyňa vydala **10. mája 2006** rozhodnutie, ktorým podľa § 73, § 112 ods. 4 a § 293e zák.č. 461/2003 Z.z. (priznala) zvýšila navrhovateľovi sumu invalidného dôchodku od 5. decembra 2005 na 7.617,- Sk mesačne. V tomto rozhodnutí vychádzala zo skutočnosti, že pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť u navrhovateľa od 5. decembra 2005 je 50% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Navrhovateľ sa so závermi posudku z 5. apríla 2006 neuspokojil a po predložení nových lekárskeho nálezu krajský súd opätovne požiadal posudkového lekára o doplnenie posudku.

V dopĺňujúcom posudku z 31. júla 2006 posudkový lekár po opätovnom zhodnotení zdravotného stavu navrhovateľa skonštatoval, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím s najvyššou mierou poklesu schopnosti zárobkovej činnosti je naďalej ochorenie srdcovo-cievneho ústrojenstva, a to chronická ischemická choroba srdca f.s. NYHA III. so stanovenou 50% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že navrhovateľ sa v priebehu súdneho konania domáhal, aby miera jeho poklesu schopnosti vykonávania zárobkovej činnosti vzhľadom na jeho zdravotný stav bola stanovená na hornej hranici v zmysle prílohy č. 4 zák.č. 461/2003 Z.z. podľa kap. IX, oddiel A, položka 1c, teda v rozsahu 60% a zároveň, aby s prihliadnutím na ďalšie ochorenia bola táto miera zvýšená podľa § 71 ods.8 zák.č. 461/2003 Z.z. o 10%. Navrhovateľ ďalej žiadal, aby mu chronická ischemická choroba srdca NYHA III. ako rozhodujúce zdravotné postihnutie bola priznaná pred 5. decembrom 2005. Zároveň predložil

aktualizovanú prepúšťaciu správu o realizácii jeho chirurgickej revaskularizačnej liečby v čase od 25. augusta 2006 do 1. septembra 2006.

V súlade s krajským súdom aj odvolací súd dospel k záveru, že stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 50% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou bola u navrhovateľa - pri ischemickej chorobe srdca NYHA III. ako rozhodujúcom ochorení - stanovená v súlade so zákonom, keď aj stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na dolnej hranici percentuálneho rozpätia bolo náležite odôvodnené.

Odvolací súd zistil, že odporkyňa rozhodnutia zo 6. mája 2006 a z 10. mája 2006 vydala na základe náležite zisteného skutkového stavu, z ktorého odporkyňa ako aj krajský súd vyvodili správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa stotožnil. Za tohto stavu vo veci odvolací súd rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa týchto rozhodnutí podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Nálezom č.k. PL.ÚS 25/05-51 zo 7. júna 2006, uverejneným v čiastke č. 71 Zbierky zákonov Slovenskej republiky pod č. 460/2006 Z.z. dňa 19. júla 2006, Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že ustanovenia § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7 zák.č. 461/2003 Z.z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Reakciou na uvedený nález Ústavného súdu bolo prijatie zákona č. 529/2006 Z.z., ktorým boli do zákona č. 461/2003 Z.z. s účinnosťou od 1. októbra 2006 vložené aj ustanovenia § 263a a § 263b.

V nadväznosti na uvedený nález Ústavného súdu SR a na nadväzujúcu právnu úpravu odporkyňa posudzovala zdravotný stav navrhovateľa a rozhodovala vo veci tak, ako keby posudzovala trvanie invalidity, resp. čiastočnej invalidity podľa pôvodného § 263 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z. a nie na základe žiadosti o priznanie (zvýšenie) invalidného dôchodku podľa zák.č. 461/2003 Z.z.

Pokiaľ v ďalšom konaní odporkyňa a jej posudkoví lekári posudzovali vec podľa § 263a zák.č. 461/2003 Z.z., podľa názoru odvolacieho súdu mali posúdiť zdravotný stav navrhovateľa, a teda trvanie invalidity (čiastočnej invalidity) podľa zák.č. 100/1988 Zb. len

ku dňu zmeny výšky invalidného dôchodku (§ 263a ods. 1 písm. b/ zák.č. 461/2003 Z.z.) a porovnať v súlade s § 263a ods. 5 zák.č. 461/2003 Z.z. výšku invalidného dôchodku na ktorý mu vznikol nárok podľa zák.č. 461/2003 Z.z. s výškou vyplácaného čiastočného invalidného dôchodku, ktorý bol pretransformovaný na invalidný dôchodok.

Pokiaľ aj v priebehu konania, pred jeho právoplatným skončením, došlo k zmene zdravotného stavu navrhovateľa, odporkyňa nebola už oprávnená posudzovať invaliditu navrhovateľa podľa zák.č. 100/1988 Zb., ale v súlade s požiadavkami navrhovateľa mal byť jeho zdravotný stav posúdený z hľadiska kritérií stanovených v zákone č. 461/2003 Z.z.

Z týchto dôvodov odvolací súd vo zvyšku napadnutý rozsudok krajského súdu v súlade s § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 a § 250q ods. 2 O.s.p. zmenil a rozhodnutia odporkyne z 9. novembra 2006, zo 14. novembra 2006 a z 19. novembra 2006 zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie, v ktorom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250r O.s.p.).

Náhradu trov konania odvolací súd v konaní čiastočne úspešnému navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods.1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2009

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

